

Han meente, at, om ogsaa denne Lov ikke kom ud, saa vilde det dog i det Væsentlige kunne skee, at dette Gods alligevel kunde blive afhændet ifølge Bevilling. Det er nu en mærkelig Kjendsgjerning, at denne Bevillingsvei ikke er synderligt bleven brugt; men den ærede Rigsdagsmand sagde, at man havde følt sig noget genert ved at gaae frem ad denne Vei, derved, at man skulde komme til en Overenskomst med Familien o. s. v.; altsaa skulde denne Lov ikke gaae ud paa Andet, end at fritage de ærede Lehnbesiddere for den Gene, som de sølte ved Sligt. Dette er imidlertid altfor Lidet at sætte den lovgivende Magt i Bevægelse for, efter min Mening; men jeg troer ogsaa, at der ligger noget ganske Andet skjult derunder, og det er, at i de tidligere Bevillinger var det gjort til Betingelse, at naar Godset afhændedes, skulde der sørges for Bondestandens Lary; det er der derimod aldeles ikke talt om i denne Lov, altsaa er der en meget væsentlig Forskjel paa, hvad der kunde skee, naar denne Lov ikke kom ud, og hvad der kunde skee, hvis den kom ud.

Den ærede Rigsdagsmand for Veile Amts 5te District (With) sagde, at det vilde være saa aldeles urimeligt at antage det stillede Uendningsforslag, at der skulde tilføies: „til Brugerne, deres Børn og Svigerbørn“; mig synes det slet ikke at foraarsage nogen Vanskelighed, thi det er bekjendt nok, at, saasnart en Gaard bliver fæstet, saa skal den igjen bortfæstes; altsaa bortfæste han først Gaarden, saa kan han siden sælge den, hvis han vil. Vi maae dog erindre, at Fæstetvungen ikke er affkøbt her i Landet, og den kan jeg heller ikke troe, at man skulde lade sig franarre ved noget Forsøg. Betydningen af denne Lov er, at sætte Bøndergodset under Lehuene paa samme Fod, som paa de andre Godser; men her er aldeles frafaldet alle de Fordele, som de nu bestaaende Lehnforhold yde, uden at der er givet Bondestanden den mindste Erstatning derfor. Her er sagt i § 1, „at enhver Lehnbesidder maa afhænde det Lehnet tilhørende Bøndergods, uden Hensyn til de derimod stridende Bestemmelser i Erectionsbrevene“; men der er mange Erectionsbreve, der indeholde den Bestemmelse, at Besidderen ikke

engang maa andrage paa at afhænde noget af det dertil hørende Bøndergods, naar han da ikke vil fortabe hele sin Lehn- eller Fideicommissbestdelsesret. Naar man lod dette Bøndergods saaledes sælge lidt efter lidt, som det allerede er fremhævet af en anden æret Rigsdagsmand, saa berøvede man Bondestanden den Fordeel, som Fæsteren uomtvistelig maa faae ved at Fæstetvungen i det Hele opheves ved en Evangslov, hvilket dog vil skee. Det maa jo egentlig efter Godsseiernes Theorie, hvis de ere af den Mening, som en æret Rigsdagsmand saa ofte har foredraget her, „at der ikke skulde være nogensomhelst Ret for Fæsterne til at faae en Deel af Fæstegaardenes Bardi, naar de blive afhændede fra Godserne“, ret ønskes, at en saadan Lov kommer frem, thi saa kunde de jo sige: I have ingen Ret, Fæstere, til disse Gaarde, pak jer! Det kunde de jo sige, dersom det var sandt; men paa den anden Side tage de sig nok iagt, thi de vide, at, naar det først bliver bestemt, at Fæstegodset skal afhændes ved en Evangslov, saa er der Ingen, der har Mod til at fortælle Bondestanden, at den ikke har Ret til nogen Deel af Gaardens Bardi. (En Stemme: Jo!) Saa! Det skal vi see! — Jeg vil i den Henseende blot spørge de ærede Rigsdagsmænd, som ere af den modsatte Mening af den, jeg har, om de ikke troe, at det, at have udelukkende Ret til at bruge et vist Stykke Jord skulde have nogen Værd? Jeg siger ikke, at Fæstebonden eier Jorden; den, siger jeg, eier Jorddrotten, men derimod, siger jeg, eier Bondestanden udelukkende Ret til at bruge denne Jord (Nei!). Jeg gad vidst, om dette ikke er en stor Fordeel? De kunne idetmindste ikke med nogen afgjort Ret sige Nei dertil. (Jo!). Nei! de meest lovsyndige Mænd i Danmark have paa staaet det; Nogle have været for det, Nogle imod det, Andre have sagt, det var tvivlsomt; jeg kan altsaa ligesaagodt sige Ja, som De Nei, mit Ja gjælder ligesaameget som Deres Nei. (En Stemme: De kan selv bruge Bønderjod.) Det er, fordi det er gaaet saaledes til igjennem Tidernes Løb, at det er lykkedes Godsseierne at tilsnige sig visse Begunstigelser ad Lovgivningens eller rettere sagt ad Resolutionernes Vei. Det er Noget, hvorover